Abstrakt

Skupina Chiroptera je jediný savčí řád, schopný aktivního letu. Tato klíčová adaptace propůjčuje této skupině velké disperzní schopnosti a často jsou to jediní kolonizátoři ostrovů ve větších vzdálenostech od pevniny. Více než polovina druhů netopýrů osidluje ostrovy a téměř čtvrtina je ostrovními endemity. Osidlují ostrovy celého světa, chybí pouze na velmi malých, velmi izolovaných nebo nehostinných ostrovech. Fenomény ostrovní biogeografie mají neobyčejný význam v celé řadě aspektů evolučních i ekologických disciplín. Díky relativní jednoduchosti a ochuzenosti ostrovních biot zde mohou být lépe pozorovány vyvstávající interakce mezi populacemi na ostrovech přítomných. Mohou zde přežívat i druhy, které by mohly v kontextu kompetice na pevnině podlehnout extinkci. Bohatství ostrovní bioty podléhá dvěma proti sobě jdoucím silám, kolonizaci a vymírání, přičemž dynamická rovnováha nastává v okamžiku, kdy se pravděpodobnost kolonizace a extinkce vyrovnají, to znamená, že počet druhů je neměnný, ale druhové složení se měnit může. Izolace, fragmentovaná distribuce a malé velikosti ostrovních populací mohou vést jak ke speciaci, tak k redukci genetické diverzity, ztrátě adaptivních schopností a extinkci. Míra izolace a velikost ostrova korelují s druhovou bohatostí na nich. Ta bývá také ovlivňována migrací, která může znamenat nový příliv alel do genofondu. Rychlost speciace může záviset na velikosti populace. Mezi nejčastěji pozorované rozdíly mezi pevninskými a ostrovními populacemi patří gigantismus, nanismus či sklony k sedentaritě. V této práci se zaměřím na mikroevoluční i makroevoluční procesy ostrovních netopýrů, s důrazem na jejich populační genetiku, speciaci, morfologická přizpůsobení, ostrovní biogeografii, distribuci a ochranu.

Klíčová slova: ostrovní evoluce, netopýři, ostrovní biogeografie, populace